

Y-barns hälsa

Alla har rätt att bestämma över sin egen kropp

Vad vet vi

Kränkningar och övergrepp kan äga rum i alla miljöer där barn och unga vistas. Kränkningar och övergrepp kan lika väl ske mellan barn/unga som mellan vuxna och barn.

Tidigare betraktades inte händelser mellan unga som riktiga övergrepp utan mer som "tonårsproblem". Idag har vuxenvärlden blivit mer medveten om problematiken.ⁱ Vuxna har ett ansvar att uppmärksamma, reagera och ingripa. Varje gång man väljer att inte se och ingripa bidrar man till att utsatta barn och unga kan lära sig att det inte är någon idé att säga ifrån eller berätta.ⁱⁱ

Vuxna kan genom sitt förhållningssätt göra barn medvetna om allas lika värde och kroppens värde. Genom att prata om hur och när man säger ja och nej, kan barnen få en trygghet och en känsla för vad som är bra och rätt.ⁱ

Det är viktigt att våga prata öppet med barn och unga om rätten till den egna kroppen, om gränser för vad andra får göra och säga om ens egen kropp och om vad som är okej att göra och säga om andras kroppar.ⁱ

Vad säger statistiken

Från och med läsåret 2015-2016 ställs frågan "Alla har rätt att bestämma över sin egen kropp. Har du varit med om att någon gjort något mot dig som inte kändes bra?" i de elevhälsosamtal som erbjuds alla elever i

förskoleklass, årskurs 4, årskurs 7 samt gymnasiet år 1 i Västernorrland.

Vad betyder det att man svarar "ja"

Bakom ett ja finns olika berättelser om både fysiska och psykiska händelser. Till exempel att någon knuffats, kommenterat kläder eller utseende, att man har blivit utsatt för oönskade blickar eller övergrepp.

Förskoleklass

I förskoleklass säger en något lägre andel tjejer än killar att man blivit utsatt för något som inte kändes bra.

Årskurs 4

I årskurs fyra skiljer killarna ut sig jämfört med tjejerna. En högre andel killar säger att man blivit utsatt för något som inte kändes bra.

Årskurs 7

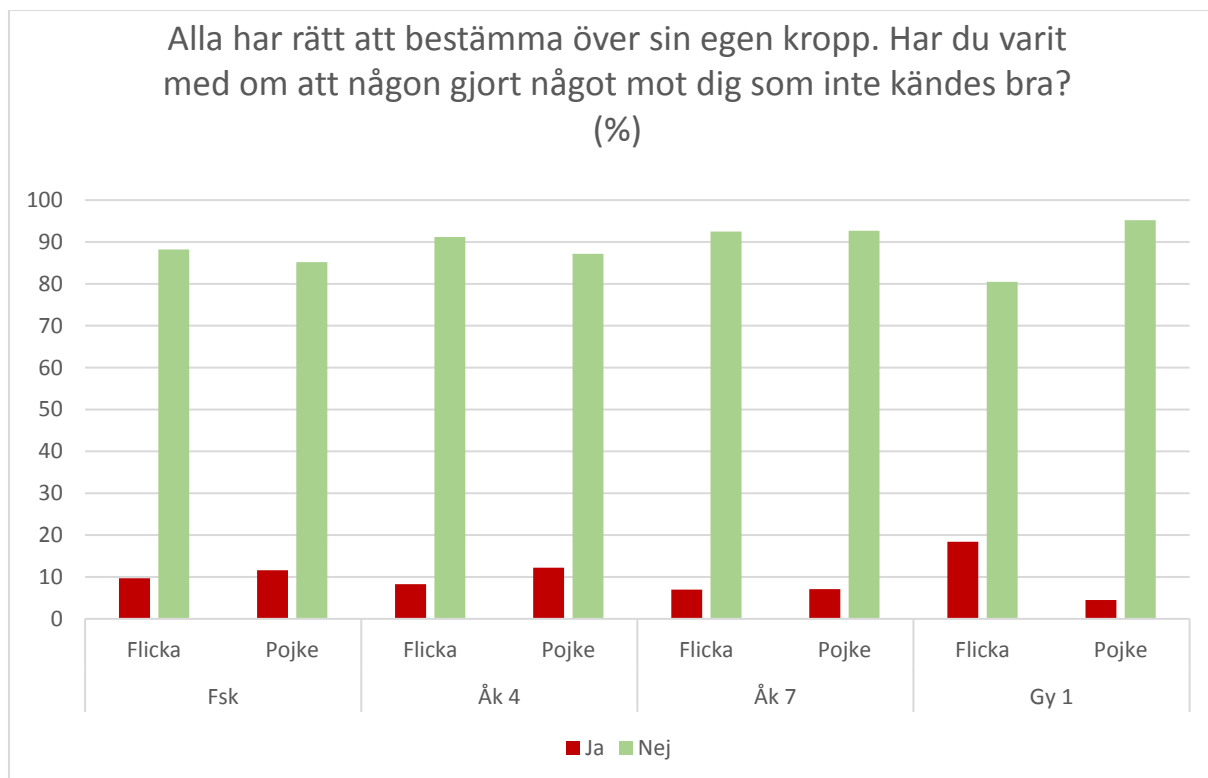
I årskurs 7 säger sju procent av tjejerna och killarna att någon gjort något mot dem som inte kändes bra.

Gymnasiet år 1

I gymnasiet år 1 uppger närmare tjugo procent av tjejerna att de har varit med om att någon gjort något mot dem som inte kändes bra. Motsvarande siffra för killarna i gymnasiets år 1 är fem procent.

Är du orolig för ett barn eller en ungdom i din närhet? Visa att det är ok att prata om kroppen och sådant som inte känns bra, kränkningar och eventuella övergrepp. Var konkret.

Läs mer här: www.raddabarnen.se/stopp-min-kropp/

Tabell: Elever i förskoleklass, årskurs 4, årskurs 7 och gymnasiets årskurs 1 som svarat på frågan "Har du varit med om att någon gjort något mot dig som inte kändes bra?". Svar i andelar. Läsåret 2016-2017, Västernorrlands län.

Härifrån kommer statistiken

Statistiken är hämtad från databasen för hälsosamtalet i skolan - Västernorrlandsmodellen. Läs mer om Hälsosamtalet i skolan – Västernorrlandsmodellen på: <https://www.rvn.se/sv/Om-regionen/Landstingets-folkhalsoarbete/Halsosamtal-i-skolan/>

Faktabladet är sammanställt av Anna Gidlund och Jessica Wiklund, Enheten för folkhälsa, mars 2018.

ⁱ Rädda Barnen, Stopp min kropp <https://www.raddabarnen.se/stopp-min-kropp/>

ⁱⁱ Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter, UNICEF Sverige <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#full>